

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME TERCİHLERİ: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

*Leisure Time Evaluation Preferences Of University Students: The Case of Selcuk University
Faculty Of Tourism*

Tugay ARAT*
Yalçın ÇALIMLI**

ÖZ

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler çalışma süresinin düşmesi ve insanların değerlendirebilecekleri boş zaman sağlamaktadır. Bunun sonucunda, bireylerin zamanlarını değerlendirebilecekleri faaliyetlere olan talep artmaktadır. Bu faaliyetler, öğrenmek, keşfetmek ve araştırmak için çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Rekreasyonun, aynı zamanda insanlara fizyolojik, psikolojik, sosyal açıdan pozitif etkileri bulunmakta, kişinin kendine olan güven ve saygısını arttırmakta ve bilinçlenmesini sağlamaktadır. Bu çalışma, Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin boş zaman aktivitelerini nasıl değerlendirdikleri, yaptıkları tercihler ve bu tercihleri yaparken bunlara etki eden nedenleri araştırmak, ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. Çalışmada rekreasyon, boş zaman veya serbest zaman olarak nitelendirilen, kişinin zorunlu haller dışında isteğe bağlı olarak değerlendirdiği sürenin, genel olarak ne olduğu anlatılmaktadır. Rekreasyon aktivitelerinin genel özellikleri, gençlerin serbest ya da boş zaman süreçlerini nasıl değerlendirdiklerini ele almaktadır. Buna ilaveten Konya ili örneğinde rekreasyon alanlarının örneklerine de yer verilmiş, Selçuk Üniversitesi Merkez Yerleşkesi'nde yer alan rekreasyon alanları örnekleri verilmiştir. Araştırmaya göre Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine yeterince katılmadıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Boş zaman aktiviteleri, Rekreasyon, Selçuk Üniversitesi*

ABSTRACT

Nowadays, technological developments are reducing the work time and providing free time for people to seize upon. As a result, demand for activities in which individuals can assess their time is increasing. These activities offer various opportunities for learning, exploring and researching. At the same time, recreation has physiological, psychological and social positive effects on people, increasing the confidence and respect of oneself and raising their consciousness. This study aims to investigate how students who study at Selcuk University Faculty of Tourism are seizing leisure time activities, what they choose and identifying the reason for why they make these preferences. The study also generally describes what recreation is. This is time that people are seizing with their own decision called as free time or leisure time. The general characteristic of recreational activities addresses how young people evaluate their free-time or leisure time processes. Further-

* Doç. Dr. Selçuk Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü Öğretim Üyesi, tarat@selcuk.edu.tr

** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, yalcin.calimli@gmail.com

more, examples of recreation areas in Konya province and examples of recreation areas in Selcuk University Central Campus are also given. According to the study, Selcuk University Tourism Faculty Students did not participate enough in recreational activities.

Keywords: Leisure time activities, Recreation, Selcuk University

GİRİŞ

REKREASYON, LATİNCE KÖKENLİ *Recreatio* sözcüğünden türemiştir. Yenilenme, yeniden yaratılma ve yapılanma anlamlarını taşımaktadır. Genel olarak Türkçe anlamı boş zamanları değerlendirme şeklindedir. Buradaki anlamı kişilerin ve toplumsal grupların boş zamanlarında isteğe bağlı olarak yaptıkları rahatlatıcı, dinlendirici ve eğlendirici eylemler anlamını taşımaktadır (Sandıkçı ve Günay 2012:1260).

Schwilgin'den aktaran Mansuroğlu'na göre; Aktif ve pasif olarak rekreasyonun iki grupta incelenmekte olduğunu belirtmektedir. Spor aktiviteleri, golf, yüzme, kar sporları, at binme, kamp yapma aktif rekreasyon grubunda, piknik yapmak, balık tutmak, hayvanat bahçeleri ve botanik bahçelerini ziyaret etmek pasif rekreasyon grubunda yer alan rekreatif aktivitelerdir (Mansuroğlu, 2002:53).

Rekreasyon, fark edilebilen çok çeşitli belirli arazi kullanım şekillerini, dahası, birçok belirli faaliyet gruplarını ifade eder. Rekreasyon dar anlamda da değerlendirilmemelidir: "Turizm", "boş zaman", "spor", "oyun" ve bir kısmı da "kültür" ile bütünleşmiştir; birçok şekli olan tek bir olgu da değildir. Farklı yerlerde değişik doyumlar içeren farklı katılımcıların her biri kaynakların kullanımına talep gösterdiği binlerce farklı olgudur (Özgüç, 1998:3). Rekreasyon, kişinin yüksek çalışma temposu, değişmeyen yaşam tarzı ya da negatif çevresel etkenlerden dolayı alarm ve olumsuz tepki veren bedeni ve ruhi sağlığını tekrar geri kazanmak, bunu muhafaza etmek ve devam ettirmek şeklindedir. Benzer şekilde zevk ve haz duymak amacıyla, kişisel tatmin sağlayacak, sadece çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman haricinde geriye kalan bağımsız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak bireysel ya da grup içerisinde istediği şekilde yaptığı etkinliklere denir (Karaküçük, 2008:54).

Eğlenmek, yeni deneyimler kazanmak üzere yapılan aktiviteler diğer taraftan, yeni yerleri keşfetmekle farklı bakış açıları kazanmak, yeni bilgiler edinmek ve ufkunu genişletmek isteyen kişilerin yaptıkları aktiviteler rekreasyonel etkinlikler olarak kabul edilir (Sandıkçı ve Günay 2012:1257). Rekreasyon, kapsamı oldukça geniş bir yaşam şekli, bireyler için temel bir ihtiyaçtır. Kişinin meydana getirdiği toplumsal yapıdan kaynaklanır dahası kişinin tek veya toplu davranışlarında kendini belli eder. Bireyin toplumsal bir varlık olarak bedensel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve ruhsal doyunluğunu tatmin etmesi onun en önemli amacıdır. Rekreasyonda bireyin yeni değerler edinmesi, yapılan faaliyetlerin yaşam gücü ve yaşam isteğini ayakta tutabilmesi önemlidir. Dahası yaş farkı olmaksızın kişiye belirgin bir haz duygusu yaşatarak, yeni ve taze güçlerle donatılması de önemlidir (Pehlivanoglu, 1977: 148).

(Karaküçük, 1997)'den aktaran Koçyiğit ve Yıldız, rekreasyona duyulan gereksinim, rekreasyon etkinliklerinin bireysel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan kaynaklanmakta olduğunu belirtmektedir (Koçyiğit ve Yıldız, 2014:216).

1. Bireysel olarak Rekreasyona Duyulan Gereksinimin Sebepleri

- Fiziki sağlık gelişimi meydana getirir
- Kişiyi ruh sağlığı kazandırır
- Bireyin sosyalleşmesine olanak tanır
- Bireysel yeteneklerin gelişmesini sağlar
- Yaratıcılığı güçlendirir
- Çalışma başarısı ve iş verimini yükseltir
- Ekonomik hareketi iyileştirir
- Kişiyi mutlu hissetmesini sağlar

2. Toplumsal Açısından Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Sebepleri

- Toplumsal dayanışmaya ve bütünleşmeye katkı sağlar
- Demokratik toplumun ortaya çıkmasına olanak tanır

Rekreasyon etkinlikleri, boş zaman değerlendirme aktiviteleri arasında yer alır. Rekreasyon etkinliklerinin diğer serbest zaman etkinliklerinden farklı kılan özellikleri, rekreasyon, rekreasyon etkinliklerine katılmayla meydana gelen bir deneyim ve bir etkinliği meydana getirir. Kişi, rekreasyon etkinliklerine katılmayı önceden belirler. Rekreasyon şimdiki zamanı ilgilendiren, kendine has birçok çekiciliği mevcuttur. Rekreasyon etkinliklerine kişiler gönüllü katılır ve boş zamanda yapar. Bu faaliyetlere katılım, bireyin bir işle meşgul olmadığı vakit veya herhangi bir sorumluluğu olmadığı zamanlarda gerçekleşir. Rekreasyon oyun, eğlence ve dinlenme gibi etkinlikleri içinde barındırmakta, yine bu etkinlikler ciddi ve belirli amaçlara sahiptir.

Katılımcılar rekreasyon faaliyetlerine bir amaç ile katılmakta, beklentileri farklıdır. Rekreasyon etkinlikleri esnek, her zaman yapılabilir, her yaşta katılımcılar katılabilir ve katılımcılara bireysel ve toplumsal özellikler kazandırır. Bu etkinliklere devam etme veya katılma kişinin kendi iradesine bağlıdır. Boş zaman veya serbest zaman etkinlikleri zevk ve mutluluk sağlayan bir faaliyet olmasından dolayı birey için bir ödül olmasının yanında evrenseldir tüm insanlar için bir ortak dil oluşturur.

Rekreasyon faaliyetleri toplumun gelenek ve göreneklerine uygun olmalı, sosyal değerlere ters olmamalıdır. Bu faaliyetleri gerçekleştirirken birden çok faaliyete ilgi duyma ve gerçekleştirme olanağı sağlar, bireyin kendisini ifade edebilmesini ve yaratıcılığını olumlu yönde etkiler. Son olarak, rekreasyon etkinlikleri planlı-plansız, beceri sahibi kişiler veya olmayan kişilerle, organize ya da organize olmayan yerlerde yapılabilir (Çakır vd., 2002:74-75).

1. REKREASYON FAALİYETLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Rekreasyon aktiviteleri farklı türlere ayrılabilir. Özellikle “kapalı” ve “açık” yerlerde sürdürülme durumuna göre ayrılabilirler gibi, “katılımcı” ve “izleyici” olarak, gerçekleştirilmelerine göre “aktif” ve “pasif” olarak da değişebilir. Nihayetinde rekreasyon faaliyetleri için en fazla yapılan ayırım “şehirsel” ve “kırsal” tarzında olmaktadır. Ancak, günümüzde artık açık havada gerçekleştirilen çok sayıda rekreasyon aktivitesi kapalı mekanlarda da meydana gelebilmekte, önceden kapalı mekanda yapılan çok sayıda etkinlik de artık açık mekanlarda da yapılabilmektedir. Mesela futbol, tenis, buz pateni vb. faaliyetler kapalı mekânlarda da aynı ilgiyi uyandırabilmektedir. Senfoni orkestrası konserleri açık alanda yapılabilmektedir. Kumsallar ve deniz dalgaları kapalı alanlarda aynı şekilde yapılabilmektedir. Rekreasyon faaliyetleri hakkında kesin bir ayırım yapmak, giderek güçleşmektedir (Özgüç, 1998:5).

Boş zaman değerlendirme aktivitelerinin faydaları; Kişinin kendini ifade etme ve yeteneklerinin farkına varmasına, bunları geliştirebilme olanağı bulur. Bireyin etkileşim içerisinde olduğu doğal ve toplumsal çevreyi tanımaya ve çevre ile iyi bir diyalog kurmasına yardımcı etmesine, güncel bilgi ve beceriler edinmesine, gelişimine ve yenilenmesine hız kazandırır. Kişi fiziksel, zihinsel ve ruhsal rahatlar ve verimli çalışmasına etki eder. Boş zamanlar faydalı etkinliklerle değerlendirildiğinde toplumda; Kalkınma ivme kazanır, toplumsal ilişkiler sağlamlaşır, üretkenlik ve verim yükselir, illegal olayların ve suç oranının düşmesine yardımcı olur ve çatışmaların en düşük seviyeye düşmesine katkı sağlar (Yenilmez vd., 2012:107).

Yen-Chun Lin, boş zaman memnuniyet duyularını aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

- 1- Psikoloji - Psikolojik yararları; Özgürlük, zevk, özveri ve entelektüel meydandan okuma gibi duygulardır.
- 2- Eğitim – Entelektüel simülasyon; Birinin kendisi ve çevresi hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasına yardımcı olur.
- 3- Toplum – Başkalarıyla değerli ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olur.
- 4- Rahatlama – Yaşamdan stres ve gergin duyguların serbest bırakılmasını sağlar.
- 5- Fizyoloji – Fiziksel eğitim, sağlık, kilo kontrolü ve mutluluk duygularını korumaya yardımcı olur
- 6-Estetik – Güzellik şeklindedir (Lin, 2008:37).

Rekreasyon aktiviteleri aşağıdaki gibi ‘eve dayalı rekreasyon aktiviteleri’ ve ‘ev dışı yapılan aktiviteler’ olarak ikiye ayırmaktadır. Eve dayalı rekreasyon aktiviteleri; Müzik dinleme, televizyon veya video izleme, radyo dinleme, okuma, isteğe bağlı zaman harcama, bahçe işleri, oyun oynama, egzersiz yapma, hobiler ve bilgisayar kullanmadır. Evden uzakta yapılan aktiviteler; Spor müsabakalarına

katılma, eğlence program ve aktiviteleri izleme, hobiler, cazibe merkezlerini ziyaret etme, yeme ve içme ve iddia ve oyundur (Tribe, 2015:3-4).

Dış mekan aktiviteleri; Bu örnekler, aktif rekreasyon aktiviteleri olarak kabul edilmektedirler. Bu aktiviteler bireylere fiziksel, zihinsel ve psikolojik rahatlık sağlamaktadır. Bu etkinlikler, özellikleri gereği aktif bir katılım ve heyecan verici bir deneyim kazandırmaktadır. Bisiklet sürme, kamp yapma, avlanma, kürek çekme, kar sporları, yürüyüş, vahşi yaşamı izleme, kuş gözlemciliği ve diğer vahşi hayatı izlemedir (Tribe, 2015:18).

2. GENÇLERİN SERBEST ZAMAN DEĞERLENDİRME BİÇİMLERİ

Zihinsel sağlık, yaşam sağlığınızın önemli bir parçası olduğu için, fiziksel rahatlığınızı etkiler. Rekreasyon faaliyetlerinde bulunmak, daha iyi bir stres yönetimine ve depresyonu azaltmanıza yardımcı olabilir. Boş zaman, yaşamınızda dengeyi bulma şansı sağlar; Dahası zamanınızı nasıl harcadığınızı kontrol etmenizi sağlar ki bu da önemli bir husustur çünkü kişi zorunlu durumlardan boğulabilir. Boş zaman aktivitelerine aile olarak katılmak, stres ve duyguları ele almanın, sağlıklı yollarını modellediğiniz için çocuklarınız için de yararlıdır. Boş zaman aktivitelerine düzenli olarak katılmak depresyonu azaltır; Aslında, sadece geçmişteki açık hava rekreasyon deneyimlerini düşünmek, ruh halini iyileştirebilir. Rekreasyon aktivitelerinin bu olumlu etkenlerine baktığımızda gençlerin üzerinde hem gelişim için hem de zihinsel, fiziksel ve psikolojik rahatlık sağlaması için, gençlerin veya bireylerin bu aktivitelerle katılması önemli yer teşkil etmektedir (www.livestrong.com).

Larson (2000), gençlerin doğal olarak motive olan faaliyetlere katıldıklarında olumlu geliştiğini savunmuştur ve bir süre boyunca çaba ve katılım gerektirir. Aşağıdakiler, olumlu gençlik gelişmesini teşvik eden gelişim bağlamlarının temel özellikleridir;

- Güven ve sağlık teşvik eden unsurlar
- Açık ve tutarlı kurallar ve beklentiler
- Sıcak, destekleyici ilişkiler
- Anlamlı kapsama ve aidiyet için fırsatlar
- Olumlu sosyal normlar
- Öz yeterlik ve özerklik için destek
- Beceri geliştirme için fırsatlar
- Aile, okul ve toplum çabaları arasında koordinasyon

(www.recreationns.ns.ca).

Üniversiteler, öğrencilerin meslek açısından kariyerlerine önem vermelerinin yanında, bu kişilerin entelektüel yönlerini geliştirme konusunda olumlu yönden etki edecek boş zaman aktivitelerine de gereken desteği vermelidirler. Bununla ilgili üniversite içinde çeşitli kulüplerin oluşturulması, gençlerin boş

zaman etkinliklerini değerlendirebilecekleri alan, tesis, araç gereç ve yapıların tesis edilmesini sağlamalıdır. Dahası üniversitelerin mediko-sosyal hizmetleri etkinliği artırılmalı, farklı sosyal organizasyonların üniversitede düzenlenmesi, örgütlenmesi ve uygulanması sağlanmalıdır. Bu çalışmalar gençlerin beklenti ve isteklerini karşılayacak çalışmalar olmalı ve hizmet, niteliksel ve niceliksel bakımından elde edilen sonuçlar doğrultusunda verilmeye çalışılmalıdır (Süzer, 2000:8).

Ülkemizdeki erkekler, boş zaman süreçlerini daha çok pasif rekreasyon etkinliklerine harcamaktadırlar. Televizyon izleme, radyo dinleme, sinema veya tiyatroya gitme, spor müsabakalarını izleme, amaçsız dolaşma, kahvehaneye gitme ve son olarak gazete okuma biçiminde değerlendirmektedirler. Kızlarda benzer şekilde boş zamanlarını pasif rekreasyon etkinliklerine ayırmaktadır. Aynı şekilde kent ve kırsal bölgelerde bulunan gençlerde de durum aynıdır. Rekreasyon etkinlikleri için olanaklar kırsal kesimde daha da kısıtlıdır. Gençlerin aktif rekreasyon aktivitelerine katılmadıklarını görüyoruz. (spor yapma, kitap okuma, araştırma yapma, farklı yabancı diller ile ilgilenme, müzik enstrümanı çalma, resim ile uğraşma, seyahat etme vb.) sebepleri arasında, gelirin düşük olması, organize olamama, boş zaman yönetimi eğitimi eksikliği, sosyal ve çevresel baskılardır (Tezcan, 2003:109-111).

Ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinin genellikle boş zamanlarını daha çok bilinçli olmadıkları veya pasif faaliyetlerle (kitap, dergi, gazete okuma, sinema ve tiyatroya gitme, radyo dinleme, televizyon izleme, gezme, spor etkinlikleri izleme, amaçsızca dolaşma veya sohbet etme) şeklinde tüketmektedirler. Önemli yayınları takip eden, konferansa vb. programlarına katılan, farklı kulüp veya organizasyonlarda yer alan, resimle ilgilenen, müzik enstrümanları çalan, spor yapan, tiyatro ve sanatla aktif olarak ilgilenen üniversite öğrencilerinin sayısı azdır (Lapa ve Ardahan, 2009:134).

3. KONYA İLİ ÖRNEĞİNDE REKREASYON AKTİVİTELERİ VE ÖRNEKLERİ

(Mobley, 2006)'dan aktaran Koçyiğit ve Yıldız, yerel yönetimler, şehirde yaşamını sürdüren tüm bireylerin yaşam kalitelerinin gelişimi için birçok sorumluluğa (sağlık, huzur, güven, eğitim vb.) sahip olduğunu belirtmektedir. Kişiler yaşamlarını devam ettirmek için zorunlu haller dışında, önemli ölçüde boş zamana da sahiptirler. Bu zamanı isteğe bağlı olarak değerlendirebilirler. Dengeli ve verimli ve tatmin edici bir yaşam şekli, önemli rekreasyon etkinliklerini içermelidir. Başka açıdan, önemli bir kesim 'yaş ve fiziksel yetersizlikler nedeniyle' rekreasyon aktiviteleri ile ilgilenememekte veya katılamamaktadır. Modern toplumlarda şehirde yaşayan bireylerin yaşam kalitelerini geliştirmek için yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Şehirde veya diğer bölgelerde yaşamını

sürdüren bireyler için, rekreasyon alanları oluşturulması önemlidir. Boş zaman aktivitelerine katılabilecekleri etkinlikler içinde rekreatif hizmetlerin önemi de büyüktür (Koçyiğit ve Yıldız, 2014:218).

Konya merkezde toplam 33 adet park bulunmaktadır. Aşağıda önemli birkaç park örneğini değerlendirmeye alınmıştır. Çünkü bu parklarda, aynı zamanda rekreasyon hizmetini içeren alanlarda bulunmaktadır. Konumuzla alakalı olarak, bu rekreasyon alanlarının, parklarda boş zamanlarını değerlendiren bireyler için, zamanlarını daha da iyi değerlendirmek adına önemlidir. Aşağıda park örneklerinin yanında, aynı zamanda farklı hizmetleri içeren ancak rekreatif etkinliklerini de içeren hizmetleri bulunmaktadır. Bu çalışmada bazı örnekler değerlendirilmeye çalışılmıştır. Örnekler, Konya Büyükşehir Belediyesi web sitesinden alınmıştır;

Koz ağaç Parkı: Meram'da Seydişehir çevre yolundan sonra Hatip Caddesi üzerinde bulunmaktadır. Türlü ağaçlarla bezeli, süs havuzları, temiz hava, geniş park alanı, mangal yakmaya uygun ortamları ve çocuk oyun alanları bulunmaktadır.

Kültür Parkı: Şehrin merkezinde yeşil dokusu ile içinde aslına uygun inşa edilen tarihi Dede Bahçesi, yeni amfi tiyatrosu, havuz, kapalı kermes alanı, İl Halk Kütüphanesi yer almaktadır.

Kara aslan Hadimi Parkı: Karaaslan Hadimi Parkı'nda piknik alanlarının yanı sıra; 7 bin metrekairelik gölet ve havuz, 15 bin metrekairelik meyve bahçesi, atlı binicilik tesisi, kapalı oturma alanları, lunapark, çocuk oyun grupları, basketbol sahaları, tenis kortu ve sergi alanları yer almaktadır.

Japon Parkı: Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan ve 36 bin metrekairelik alanıyla Türkiye'nin en büyük Japon bahçesidir. Konya ile Kyoto arasında kardeşlik ilişkilerinin geliştirilmesi amacıyla yaptırılan Japon Parkı, Türk - Japon dostluğuna hizmet etmesinin yanında şehrin turizmüne de önemli katkı sağlamaktadır.

Alâeddin Tepesi: 1941 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından yapılan kazılar sonucu tepedeki ilk yerleşimin MÖ 3000'lerde, Erken Tunç Çağında başladığı anlaşılmıştır. Bu dönemden sonra sırasıyla Frig, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde de yerleşim yeri olarak kullanılmaya devam edilmiştir. Günümüzde ise, tarihi değerinin yanı sıra bir mesire yeri konumundadır.

80 Binde Devri Alem Parkı: Durunday Mahallesi Dutlu Caddesi üzerinde yaklaşık 80 bin metrekairelik alanda yapılan park üç bölümden oluşmaktadır. Masal kahramanlarının bulunduğu pamuk şekeri ve dinazor maketlerin yer aldığı t-reks adlı bölüm özellikle çocukların büyük beğenisini toplamaktadır.

Hayvanat Bahçesi: 2005 yılında hizmete açılan ve her gün yüzlerce kişinin ziyaret ettiği hayvanat bahçesi, çocuklara hayvan sevgisini aşılayarak, hayvanları

yakından tanımlarına olanak sağlamaktadır. Hayvanat bahçesindeki hayvan tür ve sayıları artırılmaktadır. Hayvan tür ve sayılarının artırıldığı hayvanat bahçesinde 83 türde toplam 520 hayvan barınmaktadır.

Kelebekler Vadisi: Bir tırtılın kelebek olma hikâyesini keşfedeceğiniz, tek bir gün içerisinde tropikal ormanlara, buz denizi kıyılarına ait kelebekleri görme şansı yakalayacağınız bir deneyim için dünyanın en heyecan verici ormanlarından yola çıkan binlerce kelebek bulunmaktadır.

Konya İl Kütüphanesi: Kütüphane binası dört kat ve terastan oluşmaktadır. Bir adet kantin bulunmaktadır. Şehir merkezinde yer alan park içerisinde bulunması sebebi ile bireyler için kullanımı daha da kolay hale gelmektedir.

Konya Bilim Merkezi: Konya Bilim Merkezi kapsamında 2900 m2 kapalı ve 2000 m2 açık sergi alanında, 235 adet sergi ünitesi yer almaktadır. Başlıca sergi temaları temel bilimler, yeni teknolojiler, uzay ve gökbilim, insan vücudu, dünyamız, okul öncesi ve Konya olarak belirlenmiştir. Konya bilim merkezinde sergi alanlarının yanı sıra eğitim programlarının gerçekleştirildiği atölye ve laboratuvar alanları, planetaryum ve gözlem kulesi de yer almaktadır (www.tubitak.gov.tr)

Konya ili merkezinde rekreasyon alanları olarak sınıflandırabileceğimiz halk eğitim merkezleri, gençlere yönelik olan gençlik merkezleri ve bireylere meslek edinmek amacıyla kurulmuş olan kurs edinme merkezleri mevcuttur.

Selçuk Üniversitesi merkez yerleşkesinde ise bilgisayar merkezi, kütüphane ve selçuksem'e ait kurs etkinlikleri mevcuttur.

Selçuksem: Selçuk Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (SELÇUKSEM) öğrencilerin kamu ve özel kurum çalışanlarının kariyer hedeflerine daha kolay ulaşmalarını sağlamak için ihtiyaç duydukları alanlarda ve beklentileri doğrultusunda kurslar, seminerler, konferanslar ve eğitim programları planlamakta ve düzenlemektedir (www.selcuk.edu.tr).

Bilmer: Bilgisayar Merkezi (BİLMER) 2004 yılında hizmete girmiştir. Öğrenciler bu bilgisayarları internet, program geliştirme, ders çalışma, araştırma yapma gibi birçok amaç için kullanabilmektedirler. Öğrencilerimizden talepleri doğrultusunda ve imkânlar dâhilinde yazılımların lisansları temin edilmekte ve bilgisayarlara kurularak öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Bilgisayar merkezinde bir adet kantin bulunmaktadır. BİLMER Türkiye'nin en büyük bilgisayar merkezi olup, dünyadaki birkaç örnekten biridir (www.selcuk.edu.tr).

Kampüs Merkez Kütüphanesi (Prof. Dr. Erol Göngür): Kütüphanede altı adet çalışma salonu, iki adet grup çalışma odası, on iki adet tarama kiosku ve yirmi beş kişilik bir bilgisayar laboratuvarı mevcuttur. Merkez kütüphaneyi günlük ortalama 3000-3500 kişi kullanmaktadır (www.kutuphane.selcuk.edu.tr).

4. LİTERATÜR

Murat Tekin, Mustafa Yıldız, Murat Akyüz Oruç, Ali Uğur 2012 yılında Erzurum Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yer alan Karaman Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım ve Beklentilerinin İncelenmesi adlı araştırmalarında erkek ve kız öğrencilerin rekreasyon aktiviteleri konusunda araştırma yapmışlardır. Bu araştırmanın sonucunda; erkek ve kız öğrencilerin rekreasyonel aktivitelere katılabilecek seviyede boş zamana sahip oldukları görülmüştür. Rekreasyon aktivitelerinde yer almanın akademik başarıya olumlu şekilde yansıdığı belirlenmiştir. Yurtlarda rekreatif aktivitelere katılımı teşvik etmek için eğlence aktivitelerine yer verilmesi ve yeterli seviyede tesislere ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmaktadır.

O. Kürşat Ergül, Hulusi Alp, Hatice Çamlıyer Journal of Tourism Theory and Research Dergisi, Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Yönelik İlgileri Ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi adlı 2015'te yayınlanan çalışmalarında, bilinçli ve sağlıklı bir toplum için, serbest zaman rekreasyon aktivitelerinin organize edilmesi önemlidir. Üniversite öğrencileri ve toplumu oluşturan tüm diğer kesimlere kadar toplumu bir araya getiren tüm bireylerin bilinçli, sağlıklı ve başarılı bir şekilde yaşama şansı belli süreçlere bağlı olmasına ve sürdürülebilmesine bağlı olduğuna dikkat çekilmektedir..

Serpil Önder (2003), S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma adlı araştırmasında Selçuk Üniversitesi'nde rekreatif etkinlikler Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı tarafından organize edilmektedir. Fakat bu araştırmaya göre bu birim tarafından koordine edilen aktivitelerin yetersiz olduğu görülmektedir. Daha etkili ve organizeli, katılımı yüksek rekreasyonel çalışmaların yapılabilmesi için diğer ülkelerde de yer alan üniversitelerde mevcut örneği olan, bu etkinlikleri yöneten birimlerin direkt rektöre bağlı (finansal kolaylık ve çalışmaların hızlandırılması) "Kampüs Rekreasyon Müdürlüğü'nün" kurulması önemli olduğu belirtilmiştir.

Velittin Balcı ve Aydın İlhan 2006 yılında Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi'nde bulunan, Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi adlı araştırmalarında, üniversite öğrencilerinin pasif faaliyetlere daha çok ilgi gösterdiği görülmektedir. Bu sonucu ele alarak öğrencilere daha çok aktif faaliyetleri özendirerek program ve etkinlikler düzenlenmesi üniversite yönetimlerinin dikkatine sunulduğu tespit edilmiştir.

Sibel Mansuroğlu (2002), Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekân Rekreasyon Eğilimlerinin Belirlenmesi adlı araştırmasında, üniversiteler, gençlerin boş vakitlerini iyi değerlendirmeleri için önemli avantajlar sağlayan eğitim ku-

rumlarıdır. Üniversiteler öğrenciyi mesleki yönden ve topluma katkı sağlayacak kişiler olarak yetiştirmekte bu açıdan boş zaman ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik eğitim programları ve etkinlikler düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Tennur Yerlisu Lapa ve Faik Ardahan 2009 senesinde Spor Bilimleri Dergisi'nde yayınladıkları, Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri Ve Değerlendirme Biçimleri adlı araştırmalarında, Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin serbest zamanlarını çoğunu üniversite alanının dışında değerlendirdikleri görülmektedir. Üniversite alanının içindeki serbest zaman faaliyetleri daha çok pasif etkinliklere katılımı oluşturmaktadır. Kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre daha çok fakülte içerisinde yer alan kantinlerinde, erkek öğrencilerin ise daha çok açık-kapalı spor alanlarında boş vakitlerini değerlendirdikleri tespit edilmiştir.

Hakan Arslan 2014 yılında, Sosyal Bilimler Dergisi'nde yer alan, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği adlı çalışmasında, öğrencilerin boş zamanlarını amacı olan etkinliklerinde yer almadıklarını, daha çok zaman geçirmeye yönelik faaliyetleri tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Hayri Akyüz (2005), *International Journal of Science Culture and Sport Dergisi, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği* adlı araştırmasında, Bartın Üniversitesi yönetimi, daha fazla boş zaman etkinliklerinin düzenlenmesi, öğrencilerin boş vakitlerini daha verimli bir şekilde değerlendirmeleri için rehberlik birimleri kurması ve öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda rekreasyon dersi üniversitenin ilgili bölümlerinde seçmeli ders olarak verilmesi için çalışma yapmaları gerektiği görülmektedir.

2014 yılında Hulusi Binbaşıoğlu ve Hakan'ın *Tuna Akademik Yaklaşımlar Dergisi'nde yayınladıkları, Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları: Doğu Anadolu Bölgesindeki MYO Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma* adlı araştırmalarında, “bilme-başarma”, “uyaran yaşama” ve “özdeşim/içme” faktörlerinin öğrencileri boş zaman etkinliklerine özendirmede öncelikli olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin bitirdikleri liseler ve aile gelir seviyeleri ile alakalı anlamlı bir benzerliği olduğu ortaya çıkmıştır. Bireyleri boş zaman etkinliklerini katılmaya motive eden etkenler, bir şeyi başarma ve sınırlılıkları zorlama, özgürlük ve zihinsel-fiziksel rahatlama hissi, kişisel gelişim ve beceri edinme isteği gibi etkenler ön plana çıktığı ortaya çıkmaktadır.

İbrahim Kır (2007), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği* adlı araştırmasında, , üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik şartlarının ve üniversite olanaklarının iyileştirilmesi, boş zamanın tatmin edici, gelişim sağlayan, özgürleştirici ve rahatlatıcı gibi faktörleri için önemli olduğu görülmektedir.

5. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRME ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

5.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın ana kütlesi Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi lisans öğrencileridir. Ana kütle yaklaşık 1300 kişidir. Ana kütle büyük olmasından dolayı öğrenciler arasından örneklem alınma yoluna gidilmiştir. 417 kişiye kolayda örneklem yöntemi kullanılarak anket uygulanmıştır.

Bu çalışma turizm fakültesi öğrencilerine, sahip oldukları boş zaman aktiviteleri hakkında görüşleri sorulmuş ve düşünceleri alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin sahip oldukları boş zaman süresince zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, bu zamanı değerlendirirken boş zaman aktivitelerini yapma nedenlerinin ne olduğu ve son olarak boş zaman süresince, rekreatif aktivitelere neden katılmadıkları ölçülmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Anket sorularının hazırlanması sürecinde boş zaman aktiviteleri ile ilgili Türkçe ve İngilizce literatürde de değinilen konular ve yapılan çalışmalar göz önünde bulundurulmuştur. Anket çalışmasının birinci bölüm sorularını internette konuyla ilgili farklı kaynaklardan elde edilen sorular düzenlenerek oluşturulmuştur.

Bu anket çalışmasının ikinci ve üçüncü bölümünü ise Melda Süzer'in "Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları" adlı makalesinde sorduğu sorulardan esinlenerek ve düzenlenerek yapılmıştır. Ankette demografik sorular ile beraber toplamda 54 adet ifadeye yer verilmiştir. Hazırlanan anket üç bölümden oluşmaktadır.

Anketin ilk bölümünde öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri sorulmuş ve nasıl değerlendirdikleri ile ilgili yargılara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise öğrencilerin boş zaman aktivitelerinin yapma nedenleri sorulmuş ve düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde de öğrencilerin boş zaman aktivitelerine neden katılmadıkları sorgulanmaya çalışılmış ve nedenleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Anketin son bölümünde demografik sorulara yer verilmiştir. Anketin birinci, ikinci ve üçüncü bölümlerinde ki sorulara 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır.

5.2. Araştırmanın Bulguları

Tablo1. Güvenirlilik Tablosu

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,840	39

Tablo 1’de bu çalışmada kullanılan ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve 0,84 bulunmuştur. Bu değer iç tutarlılığın oldukça iyi bir seviyede olduğunu göstermektedir. Bir başka anlatımla elde edilen bu yüksek iç tutarlılık katsayısı, bu ölçeğin homojenliğinin yeterli düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 2. Aktivitelere Katılma-Katılmama Oranları

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Boş zaman aktivitelerini yapma	417	3,1419	,60052
Boş zaman aktivitelerine katılmama	417	2,9926	,60875

Araştırmaya katılan turizm fakültesi öğrencileri 3,14 ortalama ile aktiviteleri eğitici, yararlı, kendisinin gelişimini sağladığı için, özgür hissetme, mutlu olma ve alanı ile ilgili ilerleme için boş zaman boş aktivitelerine katılmaktadırlar. Turizm fakültesi öğrencileri 2,9 ortalama ile bu aktiviteleri yapmama nedeni olarak; araç gereç, aktivitelere karşı yönlendirme ve bilgi, ekonomik ve ilgili kişilerin eksikliğinden kaynaklandığını düşünmektedirler.

Tablo 3. Boş zaman Değerlendirme Hakkındaki Düşünceleri

	N	Ortalama	Standart Sapma
Boş zamanlarımda kitap okurum	417	3,1247	1,32425
Televizyon izlerim	417	3,2062	1,12046
Radyoda program dinlerim	417	2,6163	1,31614
Genellikle müzik dinlerim	417	3,9520	1,12344
Genellikle gezi ve seyahatlere çıkarım	417	3,1655	1,18442
Sporla uğraşıyorum	417	3,3741	2,41273
Sinema, konser ve tiyatroya giderim	417	3,5635	1,14624
Arkaamamla sohbet ederek veya kafeteryaya giderim	417	3,8705	1,15921
Boş zamanımı evimde geçiririm	417	3,5372	1,15158
Devamlı bilgisayar kullanıyor, internette sörf yapıyorum	417	3,1487	1,29234
Doğa sporları ile uğraşıyorum (paraşüt, rafting, dağcılık, kayak vb.)	417	2,1415	1,28476
Ava çıkarım veya balık tutarım	417	2,0024	1,32922

Araştırmaya katılan öğrencilerin, boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri konusundaki düşünceleri şöyledir; En yüksek katılım aktivitesi “müzik dinleme” olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci en yüksek ortalama “arkadaşlarımla sohbet ederim veya kafeteryaya giderim” yer almaktadır. Üçüncü en yüksek ortalama olan, “sinema, konser ve tiyatroya giderim” düşüncesini tercih etmişlerdir. Dördüncü en yüksek tercihte, “boş zamanımı evimde geçiririm” yargısı mevcuttur. En düşük katılımın olduğu rekreasyon aktivitesi ise, “ava çıkma ve balık

tutma” aktivitesidir. Bu aktivitenin en düşük oranda tercih edilmesi makul görülebilir. Nedeni ise, mevcut olan göl ve su kaynaklarının Konya’dan uzak bölgelerde olması, bireylerin bu aktiviteleri tercih etmemelerinin sebebidir. İkinci en düşük tercihte, “doğa sporları ile uğraşıyorum (paraşüt, rafting, dağcılık, kayak vb.)” yer almaktadır. Üçüncü en düşük katılım, Radyoda program dinlerim şeklindedir. Son olarak, dördüncü en düşük katılım ise, “boş zamanlarımda kitap okurum” tercihi olmuştur.

Tablo 4. Boş Zaman Aktivitelerine Katılma Sebebi Hakkındaki Düşünceler

	N	Ortalama	Standart Sapma
Eğitici ve yararlı bulup, bilgilerimi iletirip, uygulayabildiğim için	417	3,4053	1,19746
Boş zamanımı değerlendirerek kendimi özgür hissediyorum	417	3,8417	1,10675
Kişisel düzeyde gelişim sağlamanın bir yolu olarak gördüğüm için	417	3,6882	1,17820
Hayatta mutlu olmak için boş zaman aktivitelerini yapmak gerektiğine inanıyorum	417	3,8753	1,07810
Boş zamanlarımda diğer alanlarla ilgilenerek, o alanlarla ilgili beceri kazanacağıma inanıyorum	417	3,5875	1,22774
Kendimi kesinlikle meşgul hissetmek istiyorum	417	3,4916	1,14588
Kendimin diğer yönleri keşfetmenin bir yolunun da boş zaman aktivitelerine katılmaktan geçtiğini düşündüğüm için	417	3,5324	1,07620
Boş zamanlarımda kesinlikle iyi bir ruh halinde olmayı istediğim için	417	3,8513	1,03865
Hiçbir şey yapmayan birisi gibi görünmek istemediğim için	417	2,8441	1,33632
Bazen başkaları tarafından takdir edilmek istediğim için	417	2,5516	1,33116
Başkalarına kendimin dinamik bir insan olduğumu gösterme fırsat verdiği için	417	2,6978	1,33187
Ailem beni bu konuda uyarıp, yönlendirdiği için	417	2,5659	1,18933
Topluma daha kolay uyum sağladığımı düşündüğüm için	417	3,2110	1,30957
Bu tür faaliyetler ailemden izin almamı kolaylaştırıyor.	417	2,5612	1,36816

Tablo 4’te araştırmaya katılan öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılma nedenlerini göstermektedir. Buna göre “hayatta mutlu olmak için boş zaman aktivitelerine katılmak istiyorum” yargısı en çok tercih edilmektedir. İkinci yüksek katılım “boş zamanlarımda kesinlikle iyi bir ruh halinde olmayı istediğim için” düşüncesi vardır. Üçüncü en yüksek katılma nedeni “boş zamanımı değerlendirerek kendimi özgür hissediyorum” tercih edilmiştir. Dördüncü en yüksek katılma sebebi ise “kişisel düzeyde gelişim sağlamanın bir yolu olarak gördüğüm için” düşüncesi benimsenmiştir. En düşük katılım “bazen başkaları tarafından takdir edilmek istediğim için” yer almaktadır. İkinci en düşük katılma tercihi “bu tür faaliyetler ailemden izin almamı kolaylaştırıyor” olmuştur. Üçüncü en düşük “ailem beni bu konuda uyarıp, yönlendirdiği için” yargısı bulunmaktadır. Ve

dördüncü en düşük katılma nedeni “başkalarına kendimin dinamik bir insan olduğumu gösterme fırsatı verdiği için” vardır.

Tablo 5. Boş Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedeni Hakkındaki Düşünceler

	N	Ortalama	Standart Sapma
Çevremde bu tür etkinlikler için yeterince tesis, araç-gereç malzeme yok	417	2,8897	1,32008
Boş zaman aktivitelerine katılmam konusunda beni yönlendiren kimse yok	417	2,5492	1,25694
Boş zaman aktivitelerine katılmak için yeterli ekonomik gücüm yok	417	2,6787	1,22763
Ailem bu tür aktivitelere katılmama izin vermiyor	417	2,0360	1,15864
Aktiviteler hakkında bilgi eksikliğinden dolayı katılamıyorum	417	2,4293	1,19711
Çevremde ilgili arkadaşım olmadığı için ilgilenemiyorum	417	2,5372	1,24776
Okul dışı zamanlarımda bir işte çalışıyorum	417	2,0192	1,27461

Yukarıdaki tabloda, araştırmaya katılan öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılmama sebepleri ile alakalı fikirleri şu şekildedir; En yüksek katılım “çevremde bu tür etkinlikler için yeterince tesis, araç- gereç malzeme yok” bulunmaktadır. İkinci en yüksek “boş zaman aktivitelerine katılmak için yeterli ekonomik gücüm yok” şeklinde olmuştur. Diğer taraftan en düşük tercih “okul dışı zamanlarımda bir işte çalışıyorum” olmuştur. İkinci en düşük düşünce ise “ailem bu tür aktivitelere katılmama izin vermiyor” tercih edilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Faktörler Arasında İlişki

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	P
Boş zaman aktivitelerini katılma	Kadın	299	3,07	0,56401	3,345	0,001*
	Erkek	118	3,29	0,66207		
Boş zaman aktivitelerini katılmama	Kadın	299	2,95	0,60029	1,863	0,063
	Erkek	118	3,08	0,62360		

Katılımcıların cinsiyetine göre boyutlar arasında ilişkinin tespiti için Independent Samples t-test analizi yapılmıştır. Buna göre cinsiyet ile boş zaman aktivitesi yapma arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Kadınlar (3,07) erkeklere ($x=3,29$) göre aktivitelere anlamlı bir şekilde daha az katılmaktadırlar. Cinsiyet ile boş zaman aktivitesine katılmama arasında ise anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır.

Tablo 7. Boş zaman süresine Göre Boyutlar Arasındaki İlişki Tablosu

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Boş zaman aktivitelerine katılma	Gruplar arası	,646	2	,323	,895	,409
	Grup içi	149,376	414	,361		
	Toplam	150,022	416			
Boş zaman aktivitelerini katılmama	Gruplar arası	4,905	2	2,453	6,803	,001*
	Grup içi	149,255	414	,361		
	Toplam	154,161	416			

*p<0,05

Araştırmaya katılanların maaşlarına göre sosyo-psikolojik faktörler arasında ilişki bulunup bulunmadığını test etmek için One Way Anova testi yapılmıştır. Anova testine göre, boş zaman aktivitelerine katılma boyutunda boş zamana sahip olmaya göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Ancak boş zaman aktivitelerine katılmama boyutunda boş zamana sahip olmaya göre anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Farklılığın kaynağı için LCD testi yapılmıştır. Buna göre kişilerin boş zaman süresi arttıkça katılmama ortalamaları da artmaktadır. 1-4 saat 3,11, 5-10 saat 3,14, 11 ve fazlası saat 3,24 ortalamaya sahiptir.

Turizm fakültesi öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine katılım düzeyi istenilen düzeyde değildir. Öğrencilerin daha fazla boş zaman aktivitelerine katılmaları, fiziksel ve zihinsel olarak motive olmalarını sağlayacaktır. Öğrencilerin boş zamanı değerlendirme konusundaki genel düşüncelerinde ilk sıradaki aktivite “müzik dinleme”dir. Öğrencilerin boş zamanı değerlendirme konusundaki son düşünceleri ise “ava çıkma ve balık tutma”dır.

Öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılma durumuna bakıldığında; ilk sırada “hayatta mutlu olmak için” boş zaman aktivitelerine katılmak istiyorum sebebiyle tercih etmektedirler. Katılımcıların boş zaman aktivitelerine en düşük katılımı “bazen başkaları tarafından takdir edilmek istediğim için” tercihi olmuştur.

Öğrencilerin rekreasyon etkinliklerine katılmama nedenlerine bakıldığında; İlk sırada “çevremde bu tür etkinlikler için yeterince tesis, araç- gereç malzeme yok” seçeneğidir. İkinci en yüksek “boş zaman aktivitelerine katılmak için yeterli ekonomik gücüm yok” yargısıdır. Katılmama sebebi en düşük yargı “okul dışı zamanlarımda bir işte çalışıyorum” tercihidir.

Değişkenler arasındaki ilişkilere bakıldığında; cinsiyet ile boş zaman aktivitesi yapma arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır. Kadınlar, erkeklere göre aktivitelere anlamlı bir şekilde daha az katılmaktadırlar. Cinsiyet ile boş zaman aktivitesine katılmama arasında ise anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır. Boş zaman aktivitelerine katılma boyutunda boş zamana sahip olmaya göre anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Ancak boş zaman aktivitelerine katıl-

mama boyutunda boş zamana sahip olmaya göre anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Buna göre kişilerin boş zaman süresi artıkça katılmama ortalamaları da artmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Boş zaman aktiviteleri, aynı zamanda serbest zaman aktiviteleri, rekreasyon aktiviteleri olarak da isimlendirilir. Rekreasyon genel anlamda, zorunlu haller dışında, kişinin zamanını dilediği gibi değerlendirmesidir. Rekreasyon aktivitelerinin en önemli özelliği, bireylerin boş zamanlarını bilinçli bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanınması, kişileri psikolojik, fiziksel ve zihinsel olarak tatmin etmesidir. Rekreasyon aktivitelerinin genel özelliklerinden bahsedilmiştir. Rekreasyon aktiviteleri “kapalı” ve “açık” yerlerde sürdürülme durumuna göre ayrılabilirler gibi, “katılımcı” ve “izleyici” olarak, gerçekleştirilmelerine göre “aktif” ve “pasif” olarak da değerlendirilmektedir. Bu aktivitelerin iyi bir şekilde değerlendirilmesi sonucu bireysel veya toplumsal olarak birçok açıdan tatmin edici sonuçlar alınabilir. Örneğin stresten kurtulma, sağlıklı ilişkiler kurma, kendini özgür hissetme, mutlu hissetme ve entelektüel olarak tatmin olma şeklinde sıralayabiliriz. Çalışmamızın diğer bir konusu olan gençlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinde, gençlerin bu aktiviteleri uyguladığı takdirde bu aktivitelerin gelişimlerine katkıda bulunacak, etkili iletişim kurmalarına sağlayacak ve özgüven duygularını yükseltecektir. Yine Konya ili örneğinde, Konya ilimizde bulunan rekreasyon alanları ve örnekleri değerlendirilmiştir. Konya ilinde genellikle halka açık olan yerlerde toplumun kullanması için rekreasyon alanları bulunmaktadır. Özellikle insanların zamanını çoğunu geçirdiği parklarda rekreasyon alanları inşa edilmiş, bireylerin zamanını daha iyi ve tatmin edici şekilde değerlendirmeleri sağlanmıştır. Parkların yanı sıra, gençlerin gelişimine katkı sağlaması için daha farklı birçok konuda rekreasyon alanları inşa edilmiştir. Bunun yanında öğrenciler için üniversite kampüsü içerisinde de boş zamanı değerlendirme için rekreasyon alanları mevcuttur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, boş zamanlarını müzik dinleme, arkadaşlarıyla sohbet, kafeteryaya gitme, sinema, konser, tiyatroya gitme gibi aktiviteler ile değerlendirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılma nedeni “hayatta mutlu olmak, boş zamanlarda iyi bir ruh halinde bulunmak ve kendisini özgür hissetmek” olduğu görülmektedir.

Rekreasyon faaliyetlerine katılmama için öğrencilerin savunmaları ise çevresinde bu tür etkinlikler için yeterince tesis, araç- gereç malzemenin olmaması gösterilmektedir. Ayrıca boş zaman aktivitelerine katılmak için öğrencilerin yeterli ekonomik gücünün olmadığı tespit edilmiştir. Boş zamanı verimli bir şekilde değerlendirme, bir farkındalık meselesidir. Bu farkındalığın üniversite döneminde gerçekleşmesi zor olabilmektedir. İlköğretim düzeyinden başlayarak,

tüm eğitim süreçlerinde serbest zaman bilincinin verilmesi ve serbest zaman etkinliklerine katılma alışkanlığının kazandırılması son derece önemlidir. Okulda geçen eğitim aktivitesi, okul dışı aktiviteleri belirlediği gibi, okul-dışı aktivitelerde okul sisteminin niteliği üzerinde etkili olmaktadır. Bu anlayış içinde, üniversite ortamında zorunlu zaman dilimini geçiren gençler, okul dışında da boş zaman değerlendirme mekânları ve örgütlenme ile desteklenmelidir. Geleceğimiz olan gençlerin serbest zamanlarını verimli şekilde nasıl değerlendireceklerini öğrenecekleri kurumlar olan üniversitelere büyük görevler düşmektedir. Gençleri sadece mesleğe değil, aynı zamanda topluma faydalı bireyler olarak yetiştirmek için görevleri bulunan üniversiteler; serbest zaman etkinliklerine yönelik aktif liderlik ortaya koymalı, yerleşkede rekreatif etkinlik düzenlenebilecek açık ve kapalı mekânlar yapılmalı, bunların hepsini etkin bir şekilde yönetecek yönetsel bakış ve uygulamalar geliştirilmelidir. Üniversite yönetimlerinin ilgili bölümleri, üniversite öğrencilerinin pasif rekreasyon etkinliklerinden daha çok öğrencileri aktif olan rekreasyon etkinliklerine yöneltecek programlar hazırlamalıdır. Boş zaman eğitimi, değerlendirilmesi, boş zamanlar sosyolojisi gibi bilim dallarının akademik yönden gelişmesi için araştırmacılar, bu alanlarda araştırma ve incelemeler yapmalıdırlar. Dünyada gelişmiş ülkeler gençlerin daha nitelikli yetiştirilmeleri, potansiyellerini iyi bir şekilde geliştirebilmeleri için boş zaman faaliyetlerini iyi bir şekilde planlamakta, konuya gereken önemi vermektedirler. Bu bilincin oluşabilmesi için bu konuya gereken önem verilmelidir. □

KAYNAKÇA

- Akyüz, H. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği, *International Journal of Science Culture and Sport*, Volume:4 Issue:5.
- Arslan, H. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 40.
- Binbaşıoğlu, H. ve Tuna, H. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları: Doğu Anadolu Bölgesindeki MYO. Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, Cilt: 5 Sayı:2.
- Balcı, V. ve İlhan, A. (2006). Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, IV (1).
- Çakır, P. Çakır, M. A., Azaltun, M., Güler, S., Coşkun, İ. O., Denizer, D. ve Acar, D. (2002). *Otel İşletmeciliğinde Destek Hizmetler*. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Ergül, O. K., Alp, H. ve Çamlıyer, H. (2015). Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Yönelik İlgileri Ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi, *Journal of Tourism Theory and Research*, Volume.1 Issue:2.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon, Boş zamanları Değerlendirme*, Gazi Kitapevi, Ankara.
- Kır, İ. (2007). Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt:17 sayı:2.
- Koçyiğit, M. ve Yıldız, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Uygulamaları: Konya Örneği *International Journal of Science Culture and Sport*, Issue:2.
- Lapa, T.Y. ve Ardahan, F. (2009). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri ve Değerlendirme Biçimleri, *Spor Bilimleri Dergisi* 20 (4).
- Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekan Rekreasyon Eğilimlerinin Belirlenmesi, *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15 (2).
- Pehlivanoğlu, M. T. (1977). Rekreasyon ve Ormaniçi Rekreasyon Planlaması, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, cilt:26 sayı:2.
- Önder, S. (2003). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreatif Eğilim Ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma, *S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17 (32)
- Özgüç, N. (1998). *Turizm Coğrafyası (özellikler, bölgeler)*. İstanbul: Çantay Yayınları.
- Sandıkçı, M. ve Günay, F. (2012). Rekreasyon ve Faaliyetlerinin Turizm Talebine Etkileri: Afyonkarahisar Örneği, *13. Ulusal Turizm Kongresi*.
- Süzer, M. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı:8
- Tekin, M., Yıldız, M., Oruç, M. A. ve Uğur, A. (2012). Karaman Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Ve Beklentilerinin İncelenmesi, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt.9 sayı:1.

- Tezcan, M. (2003). *Gençlik Sosyolojisi*. Ankara: Naturel Kitapevi.
- Tribe, J. (2015). *The Economics Of Recreation, Leisure And Tourism*, Routledge, London and New York
- Yenilmez, Ç., Eşsizöğlü, A., Güleç, G. ve Yazıcıoğlu, Y. (2012). *Aile Yapısı ve İlişkileri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Lin, Yen-Chun. (2008). An Analysis Of Adolescent Partipication And Satisfaction Of Recreational Activities in Hysinchu City, *The Humanities and Sciences Journal*. Doctorate Thesis.
- California State Parks Raporu (2005). <http://www.livestrong.com> [Erişim tarihi: 28.01.2017]
- <http://www.kutuphane.selcuk.edu.tr> [Erişim Tarihi: 28.01.2017]
- Ulusal Araştırma Konseyi Komitesi, Gençlik İçin Topluluk Düzeyinde Programlar (2002). <http://www.recreationns.ns.ca/> [Erişim Tarihi: 31.01.2017]
- www.konya.bel.tr [Erişim Tarihi: 28.01.2017]
- www.selcuk.edu.tr [Erişim Tarihi: 28.01.2017]
- www.tubitak.gov.tr [Erişim Tarihi: 28.01.2017]